

ÚVOD	7
1. POHLAVNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ	9
1.1 Psychologické aspekty pohlavního zneužívání dětí	9
1.1.1 Syndrom CAN	9
1.1.2 Münchhausenův syndrom by proxy (v zastoupení)	9
1.1.3 Rizikové děti	11
1.1.4 Rizikovní dospělí	11
1.1.5 Mýty o sexuální násilí na dětech	12
1.2 Oběti a klasifikace obětí sexuálního zneužívání	13
1.2.1 Rizikové děti z hlediska sexuálního zneužívání	13
1.2.2 Rizikové situace z hlediska sexuálního zneužívání	13
1.2.3 Důsledky sexuálního zneužívání dítěte	13
1.2.4 Reakce dítěte na sexuální zneužívání	14
1.2.5 Důsledky sexuálního zneužívání v dospělosti	15
1.3 Pachatelé a klasifikace pachatelů	16
1.3.1 Skupiny pachatelů mravnostních deliktů	16
1.3.2 Samostatná kategorie pachatelů	17
1.3.3 Pachatelé trestné činnosti na dětech, mladistvých a dospělých osobách	17
1.3.4 Sexuální deviace u pachatelů sexuálního zneužívání	18
1.3.5 Zvláštní kategorie pachatelů sexuálního zneužívání	18
1.4 Pohlavní zneužívání z pohledu práva České republiky	19
1.5 Následky zdravotní, psychické a sociální	20
1.5.1 Následky zdravotní	21
1.5.2 Následky psychické	21
1.5.3 Následky sociální	21
1.6 Stigma sexuálně zneužívaného dítěte	22
1.7 Jednání s obětí	22
1.7.1 Psychologická doporučení v oblasti nonverbální komunikace	22
1.7.2 Psychologická doporučení v oblasti verbální komunikace	23
1.7.3 Průběh reakce na trauma	24
1.8 Výslech oběti	24
1.8.1 Výslech dítěte	24
1.8.2 Sugescie	25
1.8.3 Riziko uzavřených otázek	25
1.8.4 Vliv vnějšího prostředí a celkové atmosféry výslechu	25
1.8.5 Doporučení k vedení výslechu dětí	26
1.9 Psychoterapie oběti	27
1.9.1 Individuální psychoterapie	27
1.9.2 Skupinová psychoterapie	27
1.9.3 Rodinná terapie	27
1.9.4 Ostatní psychoterapeutické přístupy	28
1.9.5 Pomoc obětem sexuální agrese	28
1.9.6 Přejímání viny obětí	28
1.9.7 Sexuologická péče	28
2. TÝRÁNÍ DĚTÍ	30
2.1 Psychologické aspekty týrání dětí	30
2.1.1 Syndrom CAN	30
2.1.2 Münchhausenův syndrom by proxy	31
2.2 Statistiky a výskyt týrání dětí	32
2.3 Oběti týrání	33
2.4 Pachatelé a klasifikace pachatelů	34
2.5 Následky týrání dítěte – zdravotní, psychické a sociální	35
2.5.1 Fyzické týrání	35

2.5.2 Psychické týrání	36
2.5.3 Sexuální zneužívání	37
2.5.4 Zanedbávání	37
2.5.5 Šikanování	38
2.5.6 Systémové týrání (druhotné ponižování)	38
2.5.7 Sekundární viktimizace dítěte	38
2.6 Jednání s obětí	38
2.6.1 Primární a sekundární viktimizace	38
2.6.2 Průběh reakce na trauma	39
2.7 Výsledek oběti	39
2.8 Týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte z pohledu trestního práva	39
3. DOMÁCÍ NÁSILÍ	42
3.1 Definice domácího násilí	42
3.1.1 Definice psychického násilí a forma jeho výskytu	42
3.1.2 Definice fyzického násilí a forma jeho výskytu	42
3.1.3 Definice sexuálního násilí a forma jeho výskytu	42
3.1.4 Definice zanedbávání a forma výskytu	42
3.1.5 Příčiny vzniku domácího násilí	43
3.1.6 Domácí násilí na ženách	43
3.1.7 Formy domácího násilí	43
3.2 Oběti domácího násilí	43
3.3 Statistiky v oblasti domácího násilí	45
3.4 Charakteristika oběti a typy domácího násilí	45
3.4.1 Vznik závislosti ženy-oběti domácího násilí	47
3.4.2 Typ ženy nejčastěji podléhající domácímu násilí	48
3.4.3 Psychické a fyzické reakce obětí	49
3.4.4 Domácí násilí na mužích	50
3.4.5 Domácí násilí na starých osobách	51
3.4.6 Domácí násilí v ústavech a institucích	52
3.4.7 Poškození psychiky oběti domácího násilí	52
3.4.8 Charakteristika oběti a její role	52
3.4.9 Mýty o domácím násilí	53
3.5 Pachatelé domácího násilí	53
3.5.1 Charakteristika pachatelů domácího násilí	53
3.5.2 Typologie pachatelů domácího násilí	54
3.5.3 Následky týrání obětí domácího násilí	55
3.6 Ochrana proti domácímu násilí	56
3.6.1 Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím	56
3.6.2 Tři pilíře naděje	56
3.6.3 Trestné činy v souvislosti s domácím násilím	57
3.7 Prevence domácího násilí	57
3.7.1 Sociální intervence	58
3.7.2 Poradenství v oblasti domácího násilí	58
3.7.3 Společenská podpora	58
3.7.4 Instituce poskytující pomoc obětem domácího násilí	59
4. ZNÁSILNĚNÍ	61
4.1 Základní pojmy, definice a přístupy	61
4.1.1 Definice znásilnění	61
4.1.2 Definice sexuálního obtěžování	62
4.2 Sexuální delikty v České republice	62
4.2.1 Statistiky mravnostní kriminality a výskyt v České republice	62
4.2.2 Latence trestného činu znásilnění	63
4.3 Oběti znásilnění	63
4.3.1 Reviktimizace	64
4.3.2 Faktory sexuálního zneužití a znásilnění	64

4.4 Pachatelé znásilnění	64
4.4.1 Recivisté	65
4.4.2 Deviantní pachatelé znásilnění	66
4.5 Mýty o znásilnění	67
4.6 Psychoterapie	68
4.7 Zásady odborné psychologické péče o oběti trestných činů	69
4.7.1 Problémově orientovaná péče	69
4.7.2 Restaurování pocitu kontroly	70
4.7.3 Terapie zjevných následků traumatu	70
4.8 Problém poskytování pomoci	71
4.8.1 Nepomáhající přístojící	71
4.8.2 Faktory a okolnosti ovlivňující poskytnutí či neposkytnutí pomoci	71
4.8.3 Situační faktory	71
4.8.4 Osobnostní faktory	72
4.8.5 Odhad vlastní kompetence	72
5. SUICIDIA	74
5.1 Definice suicidia	74
5.2 Statistické údaje	74
5.2.1 Dokonané sebevraždy v České republice	74
5.2.2 Sebevraždy v celosvětovém měřítku	76
5.3 Oběti – příčiny suicidia	79
5.3.1 Životní beznaděj	79
5.3.2 Pocity bezmocnosti a bezvýchodnosti	80
5.3.3 Deprese	80
5.3.4 Strach z tělesné choroby	81
5.3.5 Negativní vliv alkoholu a drog	81
5.4 Typologie suicidia	82
5.4.1 Sebezabití	83
5.4.2 Bilanční sebevražda	83
5.4.3 Biická sebevražda	83
5.4.4 Sebeobětování	83
5.4.5 Patická sebevražda	83
5.4.6 Sebevražedný pokus	83
5.4.7 Rozšířená sebevražda	83
5.5 Predisponující faktory suicidia	84
5.5.1 Faktory zvyšující pravděpodobnost suicidia	84
5.5.2 Faktory snižující pravděpodobnost suicidia	84
5.5.3 Jednání se suicidantem	84
5.5.4 Fakta a mýty okolo sebevraždy	85
5.6 Praktická řešení a prevence sebevraždy	86
5.6.1 Pozůstalí po obětech suicidia	87
5.6.2 Přeživší suicidanti	87
5.7 Jednání se suicidantem	87
5.7.1 Neverbální komunikace	87
5.7.2 Verbální komunikace	89
5.7.3 Základní dovednosti verbální komunikace v jednání se suicidantem	89
5.7.4 Doporučení k vyjednávání se suicidantem	91
5.8 Psychoterapie	91
5.8.1 První pomoc při suicidiálních myšlenkách a tendencích	92
5.8.2 První pomoc při akutně hrozícím suicidiálním jednání	92
5.8.3 První pomoc po suicidiálním pokusu	92
5.8.4 Krizová intervence	93
5.8.5 Systematická léčba suicidiálních pacientů	93
5.8.6 Individuální psychoterapie	94
5.8.7 Skupinová psychoterapie	94
5.8.8 Rodinná terapie	95

5.8.9 Ostatní psychoterapeutické přístupy	95
6. ÚVOD DO ANALÝZY VRAŽD	97
6.1 Právní aspekty vraždy	97
6.2 Statistiky vražd	98
6.3 Oběti vražd	99
6.3.1 Typologie obětí	99
6.3.2. Viktimologické rozdělení typů obětí	99
6.4 Pachatelé	99
6.4.1 Osobnost pachatele	99
6.4.2 Osobnostní typologie pachatelů trestného činu vraždy	100
6.4.3 Osobnost pachatele vraždy a sociodemografické charakteristiky	102
6.5 Vraždy loupežné	102
6.6 Vraždy sexuální	103
6.7 Vraždy novorozenců	105
6.7.1 Vražda dítěte matkou	105
6.7.2 Vražda dítěte matkou bez stavu rozrušení způsobeného porodem	105
6.8 Vraždy z osobních příčin	106
6.9 Vraždy nájemné	106
6.10 Vraždy pod vlivem duševní choroby	107
6.11 Vraždy zastírací	107
PŘÍLOHY	109
Příloha 1. Psychologie a psychopatologie – základní pojmy	109
Příloha 2. Viktimologie – základní pojmy	118
Příloha 3. Postup při sdělování nepříjemné zprávy	122
Příloha 4. Postup při podání trestního oznámení	125
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	127